

А.О. Щоголь – здобувач першого магістерського рівня
«Херсонський державний аграрно-економічний університет»
О.Г. Морозова – науковий керівник
к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів «Херсонський державний
аграрно-економічний університет»

ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРОХОЛДІНГОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Згідно Статті 1 №34 Закону України «Про холдингові компанії в Україні» (далі – Закон про холдинги) визначає холдингову компанію як господарське товариство, холдинговим корпоративним пакетом акцій (часток, паїв) якого володіє, користується та розпоряджається холдингова компанія[1].

У зв'язку з поетапним розвитком ринкових відносин в Україні розвиваються і різні види підприємницької діяльності. Тому щоб успішно працювати в умовах ринкової конкуренції та реалізовувати значні фінансово-промислові проекти підприємствам уже недостатньо існування в окремих формах розрізаних господарських товариств, і у зв'язку з цим вони намагаються здійснювати об'єднання за відповідними принципами. Саме одним із цих критеріїв є створення холдингових компаній, які наділені певними перевагами.

Перевага холдингових структур пов'язана із централізацією фінансово-економічного управління ланцюгами технологічно залежних підприємств, у тому числі зі зниженням ризиків інвестицій і взаємних поставок, економією трансакційних витрат, ростом можливостей фінансового і податкового маневрування та ін.

Холдинги характеризуються високим рівнем організації акціонерного капіталу. Через них налагоджується функціональна взаємодія капіталів, що належать різним за профілем діяльності підприємствам, включаючи пряме їх злиття і втрату самостійності. У складі холдингу вирішуються народногосподарські проблеми, які не під силу окремому підприємству: розробка і створення складних технічних процесів, освоєння високих технологій, отримання значних кредитів під певні програми, створення нових виробничих потужностей та ін. [2].

Особливостями утворення холдингових компаній є:

- 1) Компанія утворюється на базі державного підприємства за рішенням:
  - органу, уповноваженого управляти державним майном (далі - орган управління), - у процесі корпоратизації;
  - Фонду державного майна - у процесі приватизації чи корпоратизації;
- 2) Компанія утворюється шляхом передачі до статутного капіталу створюваної компанії холдингових корпоративних пакетів акцій, що належать державі, за рішенням:

- органу управління - якщо до статутного капіталу компанії передаються пакети акцій, щодо яких повноваження з управління здійснює такий орган;

- Фонду державного майна - якщо до статутного капіталу компанії передаються пакети акцій, щодо яких повноваження з управління здійснює Фонд.

Галузі або сфери діяльності, в яких не допускається утворення державних холдингових компаній у процесі корпоратизації та приватизації, визначаються Кабінетом Міністрів України[3].

Протягом останніх 2-3 років в стратегії діяльності українських агрохолдингів спостерігалось кілька основних тенденцій - збільшення земельного банку, вихід на міжнародний ринок капіталу, злиття і поглинання, а також прагнення аграрних компаній середньої ланки перерости в структуру агрохолдингу за рахунок накопичення землі та залучення міжнародних інвестицій.

Таблиця 1

Рейтинг ТОП 5 агрохолдингів України по кількості земельного банку,
04.03.2021р.,

№	Агрохолдинг	Про компанію	Діяльність	Земельний банк, тис.га
1	Kernel	Агрокомпанія-лідер, що експортує зернові культури Чорноморського регіону. Компанія має вертикальну інтеграцію. Утримує міцні позиції в світових рейтингах. Її акції котируються на ФБ Варшави. Вона була визнана кращою в європейських країнах (2011 рік), а також кращою серед іноземних компаній (2015 рік) і увійшла в десятку агрохолдингів світу.	Виробництво та експортер соняшникової олії, ключовий постачальник сільськогосподарської продукції на світові ринки.	530
2	UkrLandFarming	За даними Держкомітету статистики України, Групі присвоювалося 3% всього виробництва зернових по Україні (2010 рік). Ukrlandfarming належать 4 елеваторів і 110 горизонтальних зерноскладів, потужність яких становить 3 000 000 т.	Зберігання зернових культур, а також торгівлю, дистрибуцію техніки с/г призначення, добрив, насіння.	470

3	Агропросперис (NCH)	«Агропросперіс» відкриває національному виробнику зерна доступ на світові ринки. Надають повний комплекс товарів і послуг з вирощування зерна експортної якості, фінансування та експертного супроводу його виробництва, зберігання та продажу врожаю на світові ринки.	Трейдери, агрохолдинги, зберігання і перевалка	430
4	ПАО «Миронівських хлібопродукт»	Підприємство планує зайняти лідируючу позицію в Європі, подолавши кордон п'яти мільйонів капіталізації. Акції «Миронівського хлібопродукту» котируються на ФБ Лондона. Має вертикальну інтеграцію. Кожен сегмент комплексу є замкнутим виробничим циклом. Крім розведення птиці, МХП займається вирощуванням с/г культур, і це один з найважливіших сегментів діяльності компанії	Основна спеціалізація – переробка м'яса, рослинництво, птахівництво.	370
5	Національна академія аграрних наук України	Академія є державною самоврядною науковою організацією, яка виконує завдання з наукового забезпечення розвитку галузей АПК України.	Агрохолдинги , юридичний, зберігання і перевалка	362,6

Згідно рейтингу за земельним банком лідирують «Kernel» та «UkrLandFarming», але згідно рейтингу з виручки агрохолдинг «Kernel» складає 2329,5 млн. дол., на другому місці агрохолдинг «Нібулон» з виручкою у 1946,4 млн.дол., та на третьому місці Миронівський хлібопродукт «МХП» - 1183,3 млн.дол. [4].

Складні економічні і політичні умови в країні відбиваються і на таких великих гравців ринку, як агрохолдинги. Але, незважаючи на всі труднощі, більшість компаній не тільки не втрачають своїх позицій, а й неухильно продовжують рух за наміченим планом, значно нарощуючи земельний банк, розширюючи потужності зі зберігання зерна і набуваючи інші активи.

Література:

1. Закон України Про холдингові компанії в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3528-15#Text>
2. Оніщук М. С. Роль холдингових структур в економіці України / М. С. Оніщук/ Бізнес-Інформ. – 2014. – №3. – С. 31-37. 37 21.
3. Вікіпедія. Особливості утворення державних холдингових компаній. URL:https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Особливості_утворення_державних_холдингових_компаній
4. Tripoli/ Агрохолдинги України. URL: <https://tripoli.land/agrokholdingi-ukrainy>